

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd

Det kongelige Barne og - Likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

321.00
20/8-07
2007/00773
—060

Dato: 22.08.2007

Vår ref: 07/300-8 CHSO

Deres ref:

Høringsuttalelse - forslag om endringer i ekteskapsloven mv.

Det vises til brev av 16. mai 2007 med invitasjon til å avgi uttalelse til forslag om endringer i ekteskapsloven m.v.

Borg bispedømmeråd er glad for å kunne uttale seg om forslag til endringer på et svært viktig rettsområde, og vil på bakgrunn av høringsnotatet bemerke følgende:

Saksutredning

Regjeringen har et uttalt ønske om å bedre levekår for homofile og lesbiske, og å fremme likestilling og hindre diskriminering på bakgrunn av seksuell orientering. Som et tiltak for å nå dette målet, foreslås det endre ekteskapsloven slik at ekteskap også kan inngås mellom personer av samme kjønn. Videre foreslås det at rettigheter og plikter innstiftet ved vigsel skal gjelde alle gifte, også homofile ektepar. Dvs at reglene om ektepars rettigheter i bioteknologiloven og adopsjonsloven gjøres gjeldende også for homofile ektepar.

Med tanke på det store sammenfall av rettigheter og plikter som gjelder mellom ekteskapsinngåelse og partnerskapsinngåelse, synes det som om departementets lovforslag primært vil ha to konkrete konsekvenser. Det første er at ordet "ekteskap" ikke lenger defineres bare som et lovregulert samliv mellom en kvinne og en mann. Det andre er at homofile par gis en større anledning til å få barn.

Begge disse konsekvensene – som altså vil være hovedgevinsten ved lovforslaget – må anses som sekundære med tanke på å etablere en ikke-diskriminerende rettstilstand for homofile og lesbiske. Partnerskapsloven, som etter SMRs (Senter for menneskerettigheter) vurdering "i all hovedsak gir de samme rettsvirkninger som ekteskap" (uttalelse av 1. september 2006, sitert etter høringsdokumentet s. 13), ivaretar de forpliktelser Norge er bundet av gjennom ulike menneskerettighetskonvensjoner på en måte som – igjen etter SMRs vurdering -, "gir homofile [*i Norge*] et bedre vern enn etter EMK" (samme sted).

Departementets forslag fremstår i realiteten derfor mer som et forslag om å endre bioteknologiloven og adopsjonsloven snarere enn å endre ekteskapsloven. Dette grepet finner vi tvilsomt. Vi stiller oss videre undrende til om et lovendringsforslag med så vidt store konsekvenser både rettslig, kulturelt, symbolsk og emosjonelt er tilstrekkelig utredet og opplyst. Vi har merket oss at forslaget ikke bygger på en utredning av et

uavhengig utvalg, slik det er vanlig, og at saken fremmes forholdsvis raskt, dvs etter mindre enn to år i regjeringsposisjon.

På denne bakgrunn vil vi gi departementet det klare råd å bevilge seg selv mer tid til grundig utredning og vurdering av dette kompliserte saksforholdet før noe lovendringsforslag fremmes for Stortinget.

Ekteskap – navn og realitet

Fra et evangelisk-luthersk ståsted er ekteskapet tradisjonelt blitt betraktet som ”en borgerlig ting”, dvs et offentlig forhold som stifter rett og plikt for individer i kraft av å være samfunnsmedlemmer, og ikke i seg selv et religiøst begrunnet forhold.

Med et slikt utgangspunkt kan man i og for seg strekke seg langt med tanke på en konkret utforming av rettsregler for ekteskapet, deriblant kriterier for hvem som kan inngå ekteskap. Ekteskapet er et nøytralt, statlig rammeverk hvis primære hensikt er å legge til rette for stabile og trygge forhold for begge parter, samt sikre slektens videreføring.

Samtidig er relasjonen mellom mann og kvinne en særegen relasjon som også i Bibelen og i kirkens tradisjon omtales på en slik måte at den forutsettes et særlig vern. Dette henger langt på vei sammen med evnen til forplantning, men likevel ikke slik at ekteskapet i kristen forstand defineres som en forplantningsinstitusjon.

Også i vår kulturkrets har ekteskapet til dags dato ikke vært tenkt som noe annet enn samliv mellom mann og kvinne. Når ulike konvensjoner snakker om ”retten til å inngå ekteskap”, jf høringsdokumentet s.10-11, snakkes det uten tvil om retten for en kvinne eller mann til å inngå ekteskap med en annen person av motsatt kjønn. Disse konvensjonene kan derfor i seg selv ikke brukes til å fremme et krav om ”likekjønnet ekteskap”. Her vil vi også minne om at bare et marginalt antall av traktatunderskriverne har vedtatt en ekteskapslovgivning av den type departementet her foreslår.

Med tanke på slektens videreføring må ekteskapet mellom kvinne og mann ikke bare betraktes som et kontraktsforhold mellom to individer, men også som et forhold med stor samfunnsmessig betydning. Det er i samfunnets interesse at slekten føres videre, og denne videreføring finner naturlig sted i heterofile par-relasjoner. Av den grunn bør samfunnet gi et særlig vern til nettopp slike relasjoner, noe vi pr i dag har gjennom ekteskapslovgivningen og lovregulering av heterofilt samboerskap. Vi mener det er mulig å opprettholde et slikt vern uten at dette medfører diskriminering eller undervurdering av andre samlivsformer.

Slik vi ser det må man konstatere at ekteskap som begrep er knyttet til samliv mellom mann og kvinne, og at en ekteskapslov som omfatter også homofile og lesbiske par derfor vil innebære en markert endring av ordet ”ekteskap”. Det minner mye om hva George Orwell i sin tid kalte ”nytale” – dvs å ta et gammelt og hevdvunnet ord og gi det et helt nytt innhold.

På tross av dette vil vi ikke uten videre si at en slik nydefinisjon av ordet ”ekteskap” bør være utenkelig. Men da en slik nydefinisjon vil ha stor betydning for hele vår forestilling om parforhold i samfunnet, mener vi at konsekvensene av en slik endring er for lite utredet og analysert.

Likhet eller ikke-diskriminering

Borg bispedømmeråd ønsker å fremme et samfunn hvor likhet er en viktig verdi, og hvor ingen diskrimineres. Et slikt engasjement springer ut av vår kristne tro.

Vi ønsker derfor å fremme et samfunn hvor både heterofile par og homofile par kan gis rettslige rammer til å etablere varige, trygge og gjensidige forhold. Gitt den vesentlige ulikhet som ikke desto mindre består mellom disse to typer par-relasjoner, mener vi likevel at det ikke er spesielt hensiktsmessig å fusjonere de to samlivsformer i et felles begrep. Denne type forskjellsbehandling kan imidlertid ikke betraktes som en form for diskriminering, men et uttrykk for at samfunnet har ulike regler og ulike navn for ulike samlivsformer, og at ulikheten i regelverket motsvarer ulikheten i samlivsformenes egenart.

Kirkelig vigsel

Vi er glad for at departementet anerkjenner kirkens myndighet til selv å fastsette kirkens liturgier. Kirkemøtets myndighet på dette feltet er hjemlet i Grunnloven § 16, og finner en videre støtte i EMK art 9 og SP art 18, jf Menneskerettighetsloven av 1999. På denne bakgrunn finner vi det helt utenkelig at kirken skal kunne pålegges å forvalte en vigselpraksis som ikke er forankret i liturgier vedtatt av Kirkemøtet.

Departementet sier på s.44 at det ikke er tatt stilling til et forslag om å endre ekteskapsloven slik at prester som ønsker det får en mulighet til å benytte det borgerlige vigselritualet. Vårt klare råd er at departementet straks avviser et slikt forslag. Prester ansatt i Den norske kirke er forpliktet på kirkens ordninger og liturgier, jf Tjenesteordning for menighetsprester § 7. Det vil derfor ikke være anledning for en prest til å gjøre prestetjeneste på grunnlag av andre liturgiske ordninger eller ritualer. Vi kan heller ikke se at det vil være anledning til å gjøre prestene til notarius publicus, evt pålegge prestene tjenesteoppgaver som tilligger notarius publicus.

Vi er enige i departementets vurdering i at det ikke er hensiktsmessig på det nåværende tidspunkt å innføre obligatorisk borgerlig vigsel.

Vi ser det videre som naturlig at reservasjonsretten utvides dersom lovendringene vedtas.

Barnets beste

Som nevnt innledningsvis kan det synes som om den største gevinsten ved lovforslaget er knyttet til muligheten for homofile til å få barn.

Vårt grunnleggende utgangspunkt – og dette gjelder for både homofile og heterofile – er at det ikke er noen rettighet å få barn. Videre er barnas stilling slik at de trenger et særlig og sterkt vern om sine interesser. Barnas beste må i alle tilfeller være det avgjørende hensyn.

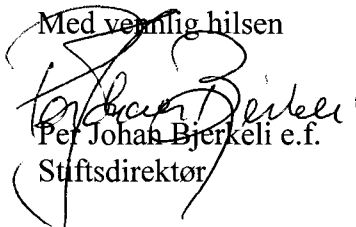
Slik vi ser det, kan man vanskelig problematisere homofile menneskers evne til å være foreldre. Det er heller ingen grunn til å betvile at barn som vokser opp med homofile voksne har det samme utgangspunkt for en god, trygg og stabil oppvekst som barn med heterofile voksne i hjemmet.

Etter gjeldende rett kan stebarnsadoptsjon gjennomføres i registrerte partnerskap. Når det gjelder utenlandsadoptsjon vil dette bare i begrenset grad kunne reguleres av norsk lov, da avgiverlandets lovgivning setter en rekke skranker. Vi ser det ikke som unaturlig at homofile ektepar/registrerte partnere gis større muligheter for adopsjon, men mener samtidig at dette krever grundigere utredning.

Departementet foreslår videre å gjøre endringer i bioteknologiloven slik at lesbiske par kan gis assistert befruktning. Dette er et forslag vi er svært betenkt over, og mener må utredes grundigere. Etter gjeldende rett kan assistert befruktning bare gis ved indikasjon på medisinsk infertilitet. Slik indikasjon vil ikke nødvendigvis foreligge for lesbiske par som ønsker barn. I den forbindelse stiller vi oss undrende til departementets karakterisering av lesbiske par sin manglende evne til å få barn på naturlig vis som ”sosialt relatert” (s. 64). Slik vi ser det er denne manglende evne ikke ”sosialt relatert”, men biologisk relatert.

Departementets argumenter for å foreslå disse endringene i bioteknologiloven står oppsummert i nest siste avsnitt på s. 65. Argumentene er kort og godt at (1) dette vil føre til likebehandling, (2) eksisterende teknologi må brukes og (3) tilbudet er tilgjengelig i utlandet. Vår oppfatning er at dette utgjør et svært tynt grunnlag for å fatte så vidt dype og omfattende beslutninger som her er foreslått. Lovendringsforslaget innebærer et syn på bruk av teknologi i forplantningsøyemed som det kan reises viktige etiske innvendinger mot, og derfor må reflekteres nærmere over.

Med vennlig hilsen

Per Johan Bjerkeli e.f.
Stiftsdirektør

Christofer Solbakken
kirkefagsjef
Direkte innvalg: 69 30 79 04